

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

جرم شرب خمر در رویہ دادگاہا

گروه پژوهش
انتشارات چراغ دانش

بنیاد بین‌المللی حقوقی سنا

«بنیاد بین‌المللی حقوقی سنا» با تیمی متشکل از مؤلفین، مدرسین، وکلا و کارشناسان مجرب با کارگروه‌های تخصصی در حوزه‌های: املاک و اراضی، سرقتی، بیمه‌ای، گمرکی، ثبتی، وصول مطالبات، تنظیم قراردادهای، ارث و امور حسبی، امور خانواده و مسائل کیفری آماده ارائه مشاوره و پاسخگویی به پرسش‌های حقوقی هم‌میهنان محترم می‌باشد.

گروه وکلای سنا: ۸۸۸۶۵۱۲۰-۰۲۱ ۸۸۱۴۰۶۰۲

ارتباط مستقیم با دفتر واحد دعاوی: ۸۸۱۴۰۸۰۸

انتشارات چراغ دانش

انتشارات چراغ دانش اعلام می‌دارد طی گزارش‌های دریافتی و پیگیری‌های بازرسی این انتشارات مشخص گردیده است بعضی از اشخاص از اسم و آرم انتشارات چراغ دانش سوءاستفاده نموده یا به مجعول خود را نماینده یا شعبه‌ای از انتشارات چراغ دانش در خیابان انقلاب در تهران و حتی بعضی از استان‌ها و شهرستان‌ها معرفی نموده‌اند که ضمن پیگیری قانونی و برخورد قضایی با این اشخاص خاطی به استحضار همکاران حوزه نشر، چاپ و پخش کتاب می‌رساند که در صورت وجود نمایندگی در شعب در تهران یا شهرستان‌ها این موضوع در سایت رسمی انتشارات اعلام خواهد شد.

تهران، میدان هفت‌تیر، ورودی مدرس، کوچه مازندرانی، پ ۴، ط ۶، واحد ۱۴

تلفن تماس: ۰۲۱ ۸۸۱۴۰۶۰۱-۲

www.cheraghdanesh.com

چراغ دانش، چراغ راه اندیشه‌هاست.

فهرست کلی

مقدمه	۹
معرفی جرم شرب خمر	۱۳
مبحث اول: روند عملی رسیدگی به جرم در دادسرا و دادگاه	۱۵
مبحث دوم: ارکان تشکیل دهنده جرم شرب خمر	۲۵
مبحث سوم: شرایط حد و مراحل اثبات	۲۸
جرم شرب خمر در آرای دیوان عالی کشور	۳۵
مبحث اول: آرای شعب دیوان عالی کشور	۳۷
مبحث دوم: آرای اصراری دیوان عالی کشور	۸۶
جرم شرب خمر در آرای دادگاهها	۹۵
مبحث اول: آرای دادگاههای بدوی و تجدیدنظر	۹۷
جرم شرب خمر در نظریه‌های مشورتی	۱۶۳
جرم شرب خمر در قوانین و مقررات	۱۷۱
منابع و مأخذ	۱۷۹

فهرست جزئی

مقدمه	۹
معرفی جرم شرب خمر و نمونه گزارش	۱۳
مبحث اول: روند عملی رسیدگی به جرم در دادسرا و دادگاه	۱۵
گفتار اول: تنظیم شکوائیه و مراجعه به دادسرای صالح	۱۵
گفتار دوم: ارجاع پرونده به دادگاه بدوی و تعیین وقت رسیدگی	۲۱
گفتار سوم: ارجاع پرونده به دادگاه تجدیدنظر و تعیین وقت رسیدگی	۲۲
گفتار چهارم: اجرای حکم در دادسرای محل وقوع جرم	۲۲
معرفی جرم شرب خمر	۲۴
مبحث دوم: ارکان تشکیل دهنده جرم شرب خمر	۲۵
گفتار اول: عنصر قانونی جرم شرب خمر	۲۵

گفتار دوم: عنصر مادی جرم شرب خمر	۲۶
گفتار سوم: عنصر معنوی جرم شرب خمر	۲۷
مبحث سوم: شرایط حد و مراحل اثبات	۲۸
گفتار اول: شرایط حد مسکر	۲۸
گفتار دوم: اثبات شرب خمر	۲۹
گفتار سوم: مجازات شرب خمر	۳۰
گفتار چهارم: کیفیت اجرای حد شرب خمر	۳۱
گفتار پنجم: سقوط حد شرب خمر	۳۲
گفتار ششم: مسئولیت شخص مست	۳۲
جرم شرب خمر در آرای دیوان عالی کشور	۳۵
مبحث اول: آرای شعب دیوان عالی کشور	۳۷
۱. اقدام نوعاً غیر کشنده	۳۷
۲. شرکت در نزاع دسته‌جمعی منجر به قتل یا جرح	۶۳
۳. اقرار به شرب خمر	۷۲
۴. عدم جواز رد مال در جرم سرقت، در صورت رضایت شاکی قبل از صدور حکم	۷۹
مبحث دوم: آرای اصراری دیوان عالی کشور	۸۶
۱. صرف باردار شدن	۸۶
جرم شرب خمر در آرای دادگاه‌ها	۹۵
مبحث اول: آرای دادگاه‌های بدوی و تجدیدنظر	۹۷
۱. هر مستی موجب مسلوب الاراده شدن نیست	۹۷
۲. شرط رجوع بیمه‌گر در بیمه شخص ثالث به راننده به علت مستی	۹۸
۳. نگهداری مشروبات الکلی دست‌ساز	۱۰۲
۴. نگهداری مشروب الکلی به‌عنوان مقدمه شرب خمر	۱۰۴
۵. اثبات بزه شرب خمر از طریق تست الکل سنج	۱۰۶
۶. حضور در جشن مختلط	۱۰۸
۷. حمل مشروب الکلی به‌عنوان مقدمه شرب خمر	۱۱۶
۸. حمل و نگهداری از ملزومات و مقدمات شرب خمر بوده و جرم مستقل محسوب	۱۱۸
۹. ساخت مشروبات الکلی به‌عنوان مقدمه نگهداری آن	۱۲۰
۱۰. مجازات رانندگی در حالت مستی	۱۲۲
۱۱. اظهار ندامت و جوانی محکوم‌علیه از عوامل تبدیل حبس به جزای نقدی محسوب	۱۲۴

۱۲۶.....	۱۲. شرکت زوجین در جشن مختلط.....
۱۳۲.....	۱۳. دادگاه در صورت رضایت شاکی، می‌تواند میزان شلاق محکوم‌علیه را تقلیل دهد.....
۱۳۴.....	۱۴. ایراد ضرب و جرح عمدی با قمه و مشارکت در نزاع دسته‌جمعی.....
۱۴۰.....	۱۵. توبه به‌عنوان اقرار ضمنی.....
۱۴۲.....	۱۶. وجود الکل در خون به‌عنوان اماره شرب خمر.....
۱۴۴.....	۱۷. عدم اعتبار نظریه پزشکی قانونی در اثبات حد شرب خمر.....
۱۴۶.....	۱۸. عدم کفایت گواهی پزشکی قانونی برای اثبات شرب خمر.....
۱۴۷.....	۱۹. مستی به‌عنوان عامل زایل‌کننده عنصر معنوی.....
۱۴۹.....	۲۰. جواز عمل به علم قاضی برای اثبات حد شرب خمر.....
۱۵۲.....	۲۱. نقش گمرک در تعیین ارزش تجاری مشروبات الکلی.....
۱۵۵.....	۲۲. شرب خمر شخص ایرانی در خارج از کشور.....
۱۵۹.....	۲۳. حجیت شرعی نداشتن روش الکل سنج تنفسی در اثبات شرب خمر.....
۱۶۳.....	جرم شرب خمر در نظریه‌های مشورتی.....
۱۶۵.....	۱. شرب خمر در امکانه و ازمنه متبرکه.....
۱۶۶.....	۲. مجازات شرب خمر.....
۱۶۶.....	۳. مراد از حاکم در ماده ۱۳۸ قانون حدود و قصاص.....
۱۶۷.....	۴. ارتکاب فعل حرام و تظاهر به آن.....
۱۶۷.....	۵. مجازات شلاق غیرمسلمان در مورد شرب مسکر و حد یا تعزیر بودن آن.....
۱۶۸.....	۶. میزان الکل برای اطلاق مسکر بودن مایع.....
۱۶۸.....	۷. نوشیدن الکل اتیلیک با نوشابه.....
۱۶۹.....	۸. اصل صلاحیت سرزمینی.....
۱۶۹.....	۹. ضغث.....
۱۷۱.....	جرم شرب خمر در قوانین و مقررات.....
۱۷۳.....	کتاب دوم - حدود.....
۱۷۳.....	بخش اول - مواد عمومی.....
۱۷۹.....	منابع و مأخذ.....

مقدمه

معمولاً رویه عملی دادگاه‌ها در استنباط از قوانین و مقررات در جهت انطباق با مصادیق واقعی تا حدودی با آنچه در کلاس‌های تئوریک دانشگاه‌ها به دانشجویان حقوق آموزش داده می‌شود متفاوت است البته روند آموزشی و طریق ارائه مطالب در کلاس‌های درسی هم به شکلی است که برای طی مراحل تحصیلی صرف مطالعه و پاسخ به سؤالات به صورت تئوری و بدون تطبیق با مصادیق عملی کفایت می‌کند. به این ترتیب معمولاً چون امکان انجام کار عملی حین تحصیل در دانشگاه برای دانشجویان این رشته وجود ندارد فارغ‌التحصیلان وقتی مشغول به کار می‌شوند با کمبود آگاهی و اطلاعات از رویه قضائی و شیوه استدلال و استنباط عملی دادگاه‌ها مواجه هستند؛ لیکن اهمیت آگاهی از رویه قضائی با اشتغال به کار و فعالیت بر هیچ فارغ‌التحصیل حقوقی پوشیده نیست. بی تردید تنها منبع آموزش عملی وکالت، قضاوت و به‌طور کلی رشته حقوق، قبل از حضور عملی در دادگاه‌ها و جلسات رسیدگی، رویه‌های قضائی می‌باشد؛ به عبارت دیگر، مطالعه تصمیمات، پرسش و پاسخ‌ها و اختلاف‌نظرهای کسانی که هر روز به صورت عملی در حال انطباق قوانین با مصادیق واقعی هستند می‌تواند اطلاعات کاربردی و عملی را در اختیار خوانندگان قرار دهد.

اگرچه فارغ‌التحصیلان حقوق بیش از سایرین به مطالعه رویه قضائی نیازمند هستند؛ اما هیچ قشری از جامعه بزرگ رشته حقوق قضائی بی‌نیاز از مطالعه و تحقیق و تفحص در این حوزه علمی نمی‌باشد؛ زیرا رویه قضائی در واقع محرک رشته حقوق است که دائم در حال تغییر و تحول می‌باشد و غفلت از این حوزه موجب عقب‌ماندگی از علم واقعی حقوق و جامعه حقوقدانان خواهد شد. از این

رو ناشران تخصصی این حوزه، هرکدام به طریقی نسبت به جمع‌آوری و انجام بخشی به مطالب و موضوعات راجع به رویه قضائی اقدام می‌کنند که انتشارات چراغ دانش نیز در همین راستا و برای انجام بخشی از وظایف فرهنگی خود در نظر دارد نسبت به تدوین و جمع‌بندی مطالب رویه قضائی به صورت منظم و منحصر به فرد با ویژگی‌های مخصوص برای هر دعوا طی یک کتاب جداگانه به صورت کاربردی و با دسترسی آسان به مطالب هر دعوا اقدام نماید لذا در راستای تأمین این هدف، مجموعه‌ای از کتاب‌ها تحت عنوان کلی «دعوی... در رویه دادگاه‌ها» که شامل موارد زیر است تدوین و تألیف خواهد شد:

۱. آراء وحدت رویه؛

۲. آرای اصراری؛

۳. آراء شعب دیوان عالی کشور؛

۴. آراء دادگاه‌های بدوی و تجدیدنظر؛

۵. نشست‌های قضائی؛

۶. نظریه‌های مشورتی؛

۷. قوانین و مقررات مرتبط با موضوع؛

۸. نمونه دادخواست و معرفی دعوا.

در این مجموعه سعی شده است رویه قضائی کشور در خصوص هر دعوا به صورت منسجم و منظم گردآوری شود تا وکلا، حقوقدانان و قضات محترم در مراجعه به رویه قضائی در کمترین زمان به بهترین وجه مطالب مطلوب خود را یافته و استفاده نمایند. با توجه به تعدد بسیار آراء دادگاه‌ها (دادگاه بدوی و

تجدیدنظر) در برخی موارد حداکثر سعی بر آن بوده از موارد متفاوت آراء صادره در موضوع نمونه در قسمت رأی آورده شود و همچنین در سایر موارد؛ مثل آراء وحدت رویه، آراء دیوان عالی کشور، موارد مرتبط به موضوع ذکر شده است تا با توجه به اهمیت این آراء مورد استفاده خوانندگان و مراجعه کنندگان عزیز قرار گیرد.

مختصر ویژگی های کتاب:

۱. تدوین و گردآوری منظم و منسجم تمام مطالب مربوط به دعوا؛

۲. تقسیم بندی موضوعی برای هر کدام از مطالب؛

۳. ارائه معرفی دعوا و نمونه دادخواست در اول مجموعه؛

۴. ذکر عنوان برای هر مطلب به صورت خلاصه در فهرست؛

۵. دسترسی سهل و آسان به مطلب دلخواه در کمترین زمان.

«گروه پژوهشی» انتشارات مفتخر خواهد شد از تجربیات، آراء و سایر مطالب حقوقی موجود نزد اساتید، وکلا، حقوقدانان و سایر همکاران در راستای مفیدتر شدن مجموعه در چاپ های بعدی استفاده نماید. لذا موجب خرسندی خواهد بود که خوانندگان عزیز از هر صنف ضمن ارسال انتقادات و پیشنهادات خود در مورد هر کدام از موضوعات به صورت (کتبی یا از طریق ایمیل یا تلفنی) ما را در پربار کردن مجموعه حاضر یاری فرمایند.

مدیر مسئول انتشارات

یک هزار و سیصد و نود و شش

فصل اول

معرفی جرم شرب خمر
و نمونه گزارش

مبحث اول: روند عمل رسیدگی به جرم در دادسرا و دادگاه

برای رسیدگی به هر عنوان مجرمانه، مراحل چهارگانه‌ای وجود دارد که شاکی باید ضمن آگاهی از این مراحل اقداماتی که به وی مربوط و منتسب می‌باشد را انجام داده تا شکوائیه وی ثبت و انجام تحقیقات، تعقیب، رسیدگی، صدور حکم و اعمال مجازات فراهم گردد.

گفتار اول: تنظیم شکوائیه و مراجعه به دادسرای صالح

اولین اقدام شاکی برای اعلام جرم و تظلم خواهی تنظیم شکوائیه می‌باشد چرا که مطابق ماده ۶۴ قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ یکی از جهات قانونی برای شروع به تعقیب، شکایت شاکی یا مدعی خصوصی است. البته اگر جرم جنبه عمومی داشته باشد اقامه دعوا و تعقیب متهم از این جنبه از وظایف دادستان محسوب می‌شود.

الف) نحوه تنظیم شکوائیه و شرایط آن: به تکلیف ماده ۶۸ قانون آیین دادرسی کیفری شاکی یا مدعی خصوصی می‌تواند شخصاً یا توسط وکیل شکایت کند. در شکوائیه موارد زیر قید می‌شود.

۱. نام و نام خانوادگی، نام پدر، سن، شغل، میزان تحصیلات، وضعیت تأهل، تابعیت، مذهب، شماره شناسنامه، شماره ملی، نشانی دقیق و در صورت امکان نشانی پیام‌نگار (ایمیل)، شماره تلفن ثابت و همراه و کد پستی شاکی؛

۲. موضوع شکایت، تاریخ و محل وقوع جرم؛

۳. ضرر و زیان وارده به مدعی و مورد مطالبه وی؛

۴. ادله وقوع جرم، اسامی، مشخصات و نشانی شهود و مطلعان در صورت امکان؛

۵. مشخصات و نشانی مشتکی عنه یا مظنون در صورت امکان؛

قوه قضائیه مکلف است اوراق متحدالشکل مشتمل بر موارد فوق را تهیه کند و در اختیار مراجعان قرار دهد تا در تنظیم شکوائیه مورد استفاده قرار گیرد. عدم استفاده از اوراق مزبور مانع استماع شکایت نیست.

بعد از تنظیم شکوائیه شاکی باید از دو جهت تمبر باطل نماید:

۱. **تمبر از بابت تصدیق اوراق پیوستی:** هم‌زمان با تنظیم شکوائیه باید شاکی تمامی اسناد و مدارک و ادله مکتوب خود را پیوست شکوائیه نموده و این اسناد را به تکلیف بند ۱۷ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین باید با پرداخت مبلغ «۵,۰۰۰ ریال» مصدق نماید.

۲. **تمبر هزینه شکایت کیفری:** باید با مراجعه به واحد تمبر در دادسرای مربوطه مطابق بند ۴ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین با پرداخت مبلغ «۵۰,۰۰۰» تمبر از بابت هزینه شکایت ابطال نماید.

ب) **تقدیم شکوائیه به دادسرای صالحه:** بعد از تنظیم شکوائیه، دومین اقدام شاکی تقدیم این عرض حال به دادسرای صالح برای رسیدگی می‌باشد.